

Muut kotieläimet hoitaminen ja hyvinvoinnista huolehtiminen

Iiris Poukkanen, AMOK eli ammatillinen opettajakorkeakoulu (OAMK)

18.12.2018

Sisältyy tutkinnonosaan: Eläinten hoitaminen ja hyvinvoinnista huolehtiminen 40 osp

5 lähiopetuspäivää

- 18.12.2018
- 19.12.2018 käytännön harjoitus, kana
- 29.1.2019
- 30.1.2019
- 31.1.2019 projektitöiden purku, monivalintatehtävä

1 AC-luentopäivä

- Viikolla 3 tai 4

Projektityö, käytännön harjoitus, monivalintatehtävä Google Forms-alustalla.

Kokonaisuus 5 osp

Osaamistavoitteet

- Tunnistat eläimen hyvinvointiin vaikuttavia tekijöitä
- Tunnistat tavallisimmat Suomessa kasvatettavat kotieläimet
- Otat huomioon eläinten anatomian ja fysiologian eläinten ruokinnassa
- Eläinten terveydenhoidon edistäminen ja tarttuvien tautien ehkäiseminen
- Elinikäisen oppimisen avaintaitojen kaikki osa-alueet sovellettuina
- Koko tutkinnon osan ammattitaitovaatimukset sekä arvioinnin kriteerit:

<https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/esitys/3328284/reformi/tutkinnonosat/3357135>

Muut kotieläimet (kuin nauta)

Tavallisemmat

- Lammas
- Vuohi
- Sika
- Munivat kanat/broilerit
- Poro
- Tarhaketut

Harvinaisemmat

- Ankat, hanhet, kalkkunat, emut, strutsit
- Peurat, biisonit
- Lihakani
- villisika
- Kalat ja ravut
- ...

Muut kotieläimet (kuin nauta)

Projektityön saa valita mistä eläinlajista haluaa!

Hevonen luetaan harraste-eläimiin.

Tavallisemmat

- Lammas
- Vuohi
- Sika
- Munivat kanat/broilerit
- Poro
- Tarhaketut

Harvinaisemmat

- Ankat, hanhet, kalkkunat, emut, strutsit
- Peurat, biisonit
- Lihakani
- villisika
- Kalat ja ravut
- ...

(Tuotanto)eläimen hyvinvointi

Eläimen subjektiivista näkökulmaa määrittävät tekijät

Lajityypillisuus ja sisäsyntyiset tarpeet

- laumaeläin, saalis-/petoeläin, kasvin-/lihansyöjä/kaikkiruokainen, lisääntymiskäyttäytyminen

Domestikaatiohistoria

Eläimen koko

Suhtautuminen muihin eläinlajeihin, lajitovereihin, liikunnan tarve, virikkeiden tarve, uni- ja ruokailukäyttäytyminen, sosiaalinen-/hierarkkinen käyttäytyminen...

Vaikutus tuotannossa, käsittelyssä ja hoidossa?

- Mietitään yhdessä keskustellen tilavaatimukset, ympäristö, käsittely, työturvallisuus
- Mikä on avainkysymys?
- Mihin kaikkeen voidaan vastata?
- Miksi ei voida vastata kaikkeen?

Uskomukset istuvat lujassa!

Uskomus

- Vuohet voivat syödä vaikka pyykit narulta ja peltipurkkeja.
- Tyhmä kuin kana!
- Lehmän halvaus hoidetaan Koskenkorvalla.
- Likainen kuin sika!
- Hevonen potkaisee, kun sen taakse menee seisomaan.
- Kissaa ei saa leikata, tai se ei pyydä hiiriä.
- Jahtikoiralle ei saa lässyttää.
- Jne. Mitä muita keksit?

Totta vai tarua?

- Mietitään, pitääkö paikkaansa ja mistä uskomukset tulevat ja miksi ne kulkevat sukupolvelta toiselle?

Eläimen lajikohtainen tuntemus

- Kuinka hyödynnän työssäni?
- Vaikutus työturvallisuuteen?
- Vaikutus eläimen hyvinvointiin ja terveyteen?
- Eläimen "lukutaito" ilmeet, eleet, olemus, signaalit, käyttäytyminen

Kehittyy kokemusten avulla ja tuntemalla eläimet!

Pääsääntö: pelottelu, kiihdyttäminen ja kivun tuottaminen aiheuttavat helposti vaaratilanteita, heikentävät eläimen (ja hoitajan) hyvinvointia.

Eläimen lajikohtainen/yksilökohtainen tuntemus

- "triggerit"
- Rauhoittavat signaalit
- Etäisyys ja oma asemointi
- Puolustautumisen rajapyykki
- Antautumisen rajapyykki
- Sarviin koskeminen, töniminen, päähän koskeminen, "härppiminen"...
- Rauhallinen, sovitteleva ääni/puhe, rapsutus, hämärä valaistus, pienennetty tila, tutut hoitajat, ruoka

Eläinsuojelulaki

- 1 §

Lain tarkoitus

Tämän lain tarkoituksena on suojella eläimiä parhaalla mahdollisella tavalla kärsimykseltä, kivulta ja tuskalta.

- Määrittää yleiset periaatteet ja käytännöt, koskee kaikkia eläinlajeja
- Lajikohtaiset pitopaikkoja ja hoitoa koskevat määräykset löytyvät Valtioneuvoston asetuksista
- Mm. Tuotantoeläinten pitäjää koskevat velvoitteet ja eläintenhoitajan pätevyys (UUSI!)
- Koko eläinsuojelulaki: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1996/19960247>

Hyviä käytäntöjä

- Katso videolta esimerkki lihasikojen kemiallisesta kastratiosta.
- <https://www.facebook.com/ollikkalan.sikatila/videos/703395820053605/>

(Tila on hyväksynyt videon käytön opetuksessa)

- Miten operaatio sujui, miten työturvallisuus ja eläinten hyvinvointi oli otettu huomioon? Miten eläinten lajikohtainen käyttäytyminen oli otettu huomioon?

Rutiineista poikkeavissa tilanteissa

- Hyvä suunnittelu – ei kiireellä!
- Tarpeeksi käsi- ja silmäpareja, ammattitaitoa.
- Minimoidaan epäonnistuminen ja loukkaantumisriski
- Huomioidaan lajikohtaiset ominaisuudet: paras ratkaisu löytyy usein sieltä.
- Ei keppiä, vaan porkkanaa. Käytä huomiota pois vieviä keinoja, jos eläintä jännittää.
- Älä hermostu.

Kun jokin meneekin pieleen...

- Pysy rauhallisena
- Yritä ehkäistä lisävahinkojen mahdollisuus --> Case-esimerkki "karannut lauma"
- Hälytä asiantuntevaa apua, jos mahdollista. Ohjeista hyvin!
- Muista lajintuntemus ja ennakoi tapahtumia sen mukaan yhdistäen ne olosuhteisiin
- Ota opiksi <3

Projektityö ryhmissä:

- Esittelyssä tulee käydä ilmi kotieläimen perustietojen lisäksi mm. eläinsuojelulain asettamat pitopaikka- ja olosuhdevaatimukset, työturvallisuushuomiot ja yleisimmät sairaudet ja niiden hoito/ennaltaehkäisy.
- termit/nimitykset!
- Projektityöt esitellään 31.1.2019
- Toteutustapa on vapaavalintainen, PP-esitys, video, ...

Ryhmät

Alisa, Saara: lammas

Jere, Maria: vuohi

Elli, Tiia, Nina: turkiseläimet, ketut

Gini, Laura, Maikki: kani

Ansku, Janita, Pirkko: sika

Ville, Topias, Niklas: porp

Leevi, Jaakko, Juho: munivat kanat